

මගේ ලෝකය

ආසෙන දැනෙන දේ.. හිතට වැදෙන දේ..

හාපන්කම් මෝඩකම් පුරස්කාරම්

ජගත් ජේ එදිරිසිංහ

සස් පෙළ පන්තියේ සිටියදී මගේ මගේ මිතුරා උදෙසා දක්වන්නේ ඒ ජාතිය බලාපොරොත්තුවූ වූයේ විචුපටයක් තැනීම ය.

අපි විචුපට පියසේ වූයෙමු. එයට බලපෑ ප්‍රධානම කාරණයක් වූයේ උදය ප්‍රවීණ කැමරා ශිල්පියකු නිෂ්පාදවරයකු හා අධ්‍යක්ෂවරයකු වූ එම එස් ආනන්දන් ගේ බැහැන වීමයි. ඒ කාලයේ ජනප්‍රිය ලමා හිඳියක වූ ජනාමා ආනන්දන් උදයගේ නෑනා විය. ඒ කාලයේ ඔවුන් පදිංචිව සිටියේ මරදානේ යුනියන් ප්ලේස් හි ය. ඔවුන්ගේ වින්ජය මෝටර්ස් නම් වූ වාහන අමතර කොටස් වෙළඳ ව්‍යාපාරය පවත්වාගෙන ගිය ගොඩනැගිල්ලේ උඩු මහලේ වූ ඔවුන්ගේ නිවසට මා උදය සමඟ ගියා නවමන් මතක ය.

එම එස් ආනන්දන් අති දක්ෂ කැමරා ශිල්පියකු වුව ද ඔහු තැනූ විචුපට ජනප්‍රිය නොවී ඒවා විය. ඔහුගේ වෘත්තීය ශාලාව වැනි විචුපට ඒ යුගයේ ආදායම් වාර්තා තැබුවේ ය.

විචුපටයක් මුල් වටයේ පුද්ගලයෙකු වන විට ප්‍රධාන සිනමා ශාලාවෙන් එය ගැලවී යාම වැළැක්වීම සඳහා නිෂ්පාදක වරයාම මුදල් යොදවා ප්‍රවේශපත්‍ර මිලට ගෙන දන්නා නැදුන අයට බෙදා දීම එදා ද සිදුවිය. ඒ නිසා අපි මරදානේ එදිරිසිංහට සිනමා ශාලාවේදී වෘත්තීය ශාලාව විචුපටය කීපවාරයක්ම හැරවීමේ අවස්ථාව දැකුවෙමු.

අපේ අම්මාගේ අධ්‍යාපන වූ නැයි ගිය ස්ථවන් ගුණාතිලක මාමා අති දක්ෂ විචු ශිල්පියකු විය. (විචු ශිල්පයේ අයත්ත මට ඉතරන්තුවේ ඔහු ය. ඒ ගැන සඳා ඔහුට කෘතචේදී වෙමි) ඇල් ඇම් පෙරේරා අධ්‍යක්ෂණය කළ හතර කේන්ද්‍රවේ හතර පෙරේරිය හතර මහා නිධානය වැනි විචුපට වලින් කේ ඒ ඩබ්ලිව් පෙරේරා අධ්‍යක්ෂණය කළ බොහෝ විචුපට වලින් කලා අධ්‍යක්ෂ වරයා වූයේ අපේ මාමා ය. (හතර මහා නිධානය විචුපටයට ඔහු ගැනු අපායේ පසුකල දර්ශන මට මතට මතක ය)

අපේ අල්ලපු වැවේ පදිංචිව සිටි මාමා ගේ නිවසට බොහෝ සිනමා නළු හිඳියෝ තිහර ආව ගිය හ. මාමා ගේ වැඩ වලින් වැඩි වී ඔහුට අන් උදව් දුන් මයිනේ ද සිනමා සිනින ලෝකය පිළිබඳව සැලකුණ ආශාවක් තිබුණි.

විචුපට තැනීමේ පියසුවෙන් මෙහෙයවනු ලැබූ මම උදය සමඟ කීප වතාවක්ම නාරානේපිට සිඳුන් ස්ටුඩියෝවට ගියෙමි. විචුපට සැස්කරන ශිල්පීන් අතින් සේයා පට කැපී කෙටි විචුපටයක් ගොඩනැගෙන ආකාරය සැස්කරන මේයය පිටුපසට වී බලා සිටියෙමු. වාලම්පුර විචුපටයේ දෙබස් කැවූ අයුරු බලා සිටි හැට ද අද මෙන් මතක ය. මේ සියල්ල ගැටවරයන් වූ අපට මනන් ආස්වාදයක් ගෙනදුන් අන්දමක් විය.

ඉදින් දැන් විචුපටයක් තැනීමේ අපේ වාරය පැමිණා ඇත. පළමුව ඒ සඳහා නිර්නාමකයන් ලිවිය යුතු ය. ඒ කටයුත්ත බාර වූයේ මට ය. අපේ විචුපටය සඳහා සුද්දන් ගේ පාලනවය එරෙහිව කැරලි ගැසූ බුට්ටේ රටේ රාලගේ කතාන්තරය කෝරා ගත්තෙමු. දැන් නිර්නාමකට ලිවිය යුතු ය.

ලෝකු කමට බාරගන්නන් මා කිසිදුක විචුපට නිර්නාමකයන් දැක තිබුණේ නැත. සාමාන්‍ය පෙළ සමන් වී උදයේ පෙළ පන්ති පටන් ගන්නා තෙක් වූ අතර මැද කාලයේ දී ජාතික විචුපට සැස්ථාව පැවැත්වූ නිර්නාමක පාඨමාලාවට සහභාගී වන්නට අයදුම් කළෙමි. අයදුම් පත සඳහා බැලීම සඳහා වර්ත සහතිකයක් එවන ලෙස විචුපට සැස්ථාවෙන් ලිවියක් ලැබුණි.

වර්ත සහතිකයක් ලියවා ගැනීම සඳහා පන්ති බාර ගුරුතුමිය හමුවන්නට පාලල අවසන් වූ පසු කාර්යාලයට ගියෙමි. ගුරුතුමිය බැඩිමිනින් ගසන බැවින් එය අවසන් වන තෙක් සිටින්නයි නියෝගයක් ලැබුණි. මම සවස 4 වන තෙක් බඩතින්ගේ ම බලා සිටියෙමි. බැඩිමිනින් ක්‍රීඩාකර පැමිණී ගුරුතුමිය වෙත ගොස් මගේ අවශ්‍යතාව බොහෝ බැගෑපත් ලෙස කීවෙමි.

ආය මගේ ඇතට කඩා පැන්නා මදිටට ළඟ සිටි ගුරුවරියකට මා පෙන්නා "මේ බලන්න අනේ මේ ළමයිගෙ වැඩ.. ජෙනවද කැරැක්ටර් සර්ටිකේට් ඉල්ලන්න එන වෙලාව.." යි කීවා ය.

මම මතක් ලැජ්ජාවකින් හිස් අතින්ම ගෙදර ආවෙමි. විචුපට නිර්නාමක පාඨමාලාවට යාමේ ආසාව අනතර දැමුවෙමි.

විචුපටයක නිර්නාමකයා නාට්‍යයක පිටපතට සමාන විය යුතු යයි මම සිතුවෙමි. මම නාට්‍ය පිටපත් ඕනෑ තරම් දැක ඇත්තෙමි. අපේ ලයනල් මාමා (ලයනල් ගුණාතිලක) ළඟ තිබී මම ඕනෑ තරම් ඒවා කියවා ඇත්තෙමි. ලයනල් මාමා අපේ අම්මාගේ මස්සිනා ය. ටට්ට් හෝල් නාට්‍ය කැරවකු වූ ද ටට්ට් හෝල් යුගයේ දී "විස්මකර්ම ගුරුන්නාන්සේ" ලෙස හැඳින් වූවා වූ ද හි ජේ ඩබ්ලිව් ගුණාතිලක යනු ලයනල් මාමා ගේ නාත්තා ය. නරඹන්නන් විස්මයට පත් කරවන නොයෙකුත් ඇස්බැන්දුම් විස්කම් සිය නාට්‍ය වල ඉදිරිපත් කළ බැවින් ඔහු විස්මකර්ම ගුරුන්නාන්සේ වී ළ. පියාගේ අධිපාචේ ගිය ලයනල් මාමා ද ඉන්දියානු රාගධාරි සංගීතය පිළිබඳ මනා දැනුමක් ලද ප්‍රවීණයකු විය. සංගීතය හා නාට්‍ය කෙරෙහි අපේ සිත ඇද බැඳ දැමීමේ ලයනල් මාමා ගේ ආභාශය යයි මට දැන් සිතෙයි. (එය වෙනම කතාවකි)

ලයනල් මාමා නාට්‍ය ලියයි. අපි ඔහු හැති වේලාවේ බලා ඒවා කියවා බලන්නෙමු. ඔහු අනුකරණය කරමින් කුඩා නාට්‍ය ලියන්නට වැයම් කරන්නෙමු. පාසල් නිවාඩු කාල වලදී වේදිකා තනා තිර ඇඳ අපේ කුඩා නාට්‍ය අහල පහළ උදවියට පෙන්වන්නෙමු. ඒ වෙනුවෙන් ළමා කලා කවය යනුවෙන් සංගමයක් ද අපට විය. මේ සංගමයේ තේමා ගීතය මා ලියූ පළමු ගීය මෙන්ම මා අතින් තනුවක් දැමුණ පළමු ගීය ද විය.

මෙසේ නාට්‍ය ලියා ලද තුරුව අපේ විචුපටයේ නිර්නාමකය ලියන්නට සෑහේ යයි මම අනුමාන කළෙමි.

මේ අතරේ දී විචුපට නිර්නාමක ලිවීමේ ක්‍රමවේදය පිළිබඳ ලියැවුණ ලිපියක් මම සිනමා පත්තරයක තිබී කියවුවෙමි. පිටුව දෙකට බෙදා එක් පසක හඬ විස්තරයන් අනෙක් පසෙහි රූප විස්තරයන් ලියන හැටි එහි විය.

"මෙක හරියන්න නැහැ.. අපි දන්න කෙනෙක්ගෙන් අහලා බලමු.." මම උදයට කීවෙමි.

"කෘතවෙන් අනන්ත ඕනෑ නැහැ... අපි විචුපට සැස්ථාවට ගිහින් අහමු.." උදය යෝජනා කළේ ය. අපි පසුවලා ම වෛරන්ටින් හි තරංගිනී සිනමා ශාලාවේ පවත්වාගෙන ගිය විචුපට සැස්ථා කාර්යාලයට ගියෙමු.

"අපට විචුපට නිර්නාමකයක් ලියන්නෙ කො-නොමද කියලා දැනගන්න ඕනෙ.." අපි අපට මත වූ පළමු පුද්ගලයාගෙන් ම අසුවෙමු. මඳක් කල්පනා කළ ඔහු අප කැවූව එක්තරා නිලධාරියකු වෙත ගියේ ය.

"ධර්.. මෙන්න මේ ළමයිනට ස්ක්‍රිප්ට් එකක් ලියන හැටි ඉගෙනගන්න ඕනෙලු.."

නිලධාරියා අපේ හිස් මුදුනේ සිට පාලාන්නය දක්වා බැලුවේ මේ අරුමය කුමක්දැයි තේරුම් ගන්නට විය යුතු ය.

"වාඩි වෙන්නෙ.." ඔහු සිය මේසය ඉදිරියේ වූ පුදු දෙකක් පෙන්වුවේ ය. අපි වාඩිවුනෙමු.

"දැන් ඔය ළමයි මොකක්ද කරන්න යන්නෙ..?" ඔහු ඇසුවේ ය.

"අපි විචුපටයක් හදන්න යන්නෙ.." උදය කීවේ ය. නිලධාරියා මහා බැරැරුම් බැල්මක් අප වෙත හෙළුවේ ය.

"විචුපටයක් හදන්න..?"

"ඔව්.."

"හොඳයි හොඳයි.. " ඔහු ලාවුවක් ඇර විශාල පොතක් ඉවතට ගන්නා අතර කීවේ ය. "මේ නියෝගෙන විචුපටයක ස්ක්‍රිප්ට් එකක්.. ඔහොම ඉඳගෙන හොඳට කියවලා බලන්න.. එතකොට තේරුම් ගන්න පුළුවන් වෙයි ස්ක්‍රිප්ට් එකක් කොයි වගේ ද කියලා.."

අපි පැය බාගයක් පමණ ඒ නිර්නාමකය අධ්‍යයනය කළෙමු. නිලධාරියාට ස්තූති කර ආපසු ආවෙමු. කාර්යාලයෙන් පිටවන්නට පෙර දොර අසළදී ආපසු හැර බැලුවෙමු. අර නිලධාරියාත් නවත් කීපදෙනෙකුත් නවමන් අප දෙස බලා සිටිනු අපි දුටුවෙමු. ඒ මොහොතේ ඔවුන්ගේ මුහුණු වල තිබුණේ කවරාකාර හැඟීමක්දැයි තේරුම් ගන්නට අදුන් මම උත්සාහ ගත්තෙමි. විස්මය ද හාසය ද උපහාසය ද ගැන්වීම වෙනත් හැඟීමක් ද?

මම පසුදාම නිර්නාමකය ලියන්නට පටන් ගත්තෙමි. එක දිනට ලියා සති දෙකකදී පමණ අවසන් කළෙමි. ධම්මික මල්ලි ඒ පොත පිටපත් හතරක් වන සේ ටයිප් කරගෙන ආ බවක්ද මට මතක ය.

ඒ යුගයේ අපේ සිනමා විරයා ගාමිණී ගෝතස්ස-කා විය. (වෘත්තීය ශාලා කරනා ගාමිණී සමඟ පොඩි පහේ ඇඳුණුම කමක් ද උදයට විය) බුට්ටේ රටේ රාලගේ චරිතය ගාමිණීටම ගැලපෙයි. නිර්නාමකය ලිවීමේ ඒ බව ද සිහියේ තබාගෙන ම ය. උදයන් මාත් ජවතිකාවෙන් ජවතිකාව මනස් රූප වලට නැඟුවෙමු. බුට්ටේ රටේ රාල ගේ චරිතයට ආවේන වන ගාමිණී ගෝතස්සකා සුද්දන් හා සටන් කරන ආකාරය මහසින් දුටුවෙමු.

විචුපටයට සැල්ල දමන්නට නිෂ්පාදකයකු අවශ්‍ය ය. අපේ ගන්නියේ (අපේ ගැන්සිය ඒ කාලයේ පාසලේ ගුරුවරයන් අතර ප්‍රසිද්ධව තිබුණේ සීබේ දුර්වැඩැඩි කියාය. සහෝදරයන් හත් දෙනෙකු සේ එක්ව සිටි අපි අකාලයේ මිය ගිය එක් මිතුරකු හා විවාහයෙන් පසු අපෙන් වෙන්වුණා නවත් මිතුරකු හැරෙන්නට අදටත් හොඳම හොඳ මිතුරන් වෙමු) පාලිත කොස්තා ගේ මාමා ගේ නම වී සඳහා යෝජනා විය. ඔහු ගාලු පළාතේ චේට්තන් අයිතිව සිටි සල්ලිකාරයෙකි. (මට දැන් නම මතක නැත) පාලිත තකනතියක් ගාලු ගොස් මාමා හමුවී උපකාර පැතුටේ ය. මාමා

අකමැත්තන් නොපෙන්වුවේ ය. ඔහුට නිර්නාමකය බලන්නට ඇවැසි විය. අපි ඔහුට පිටපතක් යැවුවෙමු.

විචුපටය අධ්‍යක්ෂණට පළපුරුදු අධ්‍යක්ෂවරයකු යෙදවිය යුතු බව මාමාගේ අදහස විය. එය සාධාරණ ය. තමාගේ සැල්ල සමඟ කරන සෙල්ලම පර්යේෂණ කළ යුතු බව ඔහුට ගිහෙන්නට ඇත. අදටත් අප නොදන්නා මොකක්දේ තේනුවක් නිසා මාමා තෝරාගෙන තිබුණේ පතිරාප එල් එස් දයා-නන්ද මහතා ව ය. පාලිත ගේ මාමා දයා-නන්ද මහතාට අපේ නිර්නාමකය කියවන්නට දුන් බව ද දැනගන්නට ලැබුණි.

අපේ බුට්ටේ රටේ රාලගේ නිර්නාමකය සිනමාවට ගැහීම පසක තබා පතිරාප එල් එස් දයානන්ද මහතා පාලිත ගේ මාමා ගේ නිෂ්පාදක දායකත්වයෙන් "තුන්තිර මල්" නමින් ආදායම් අතින් අතිශය අසාර්ථක වූ විචුපටයක් තැනුවේ ය.

අපේ විචුපට සිහිනය එතැනින් ම අහෝසි විය.

පතිරාප එල් එස් දයානන්ද මහතා පසු කළෙක "කිවුල්ලේගෙදර මොහොට්ටාල" (?) නමින් සුදු පාලනයට එරෙහි වූ විරෝධය පිළිබඳ සිනමා පටයක් ද තැනූ බව මතක ය. ඒ නිර්ණය ගැනීම සඳහා ඔහුට අපේ බුට්ටේ රටේ රාලගේ නිර්නාමකය සම් තරම්කින් හෝ බලපෑමක් කරන්නට ඇද්දැයි මම නොදනිමි.

උදයේ පෙළින් පසු අපි දස අතට විසිරුණෙමු. මා මගේ ඉංජිනේරු සිහිනය සැබෑ කරන්නට වෙහෙසුණා අතර අපේ මිතුරෝ විවිධ රැකියා සඳහා යොමු වූ හ. සිය මාමා (විත්තප්පා) සමගින් වරායේ වාප්පු අංශයට යොමු වූ උදය පසු කළෙක එක විචුපටයක් නොව විචුපට දෙක තුනක් වුව ද පහසුවෙන් තැනිය හැකි තරම් ආර්ථික ශක්තියක් යුතු ව්‍යාපාරකයකු බවට පත් විය.

"විචුපටයක් හදන්න ගිහෙන්නැද්ද..?" අවුරුදු පහ හයකට පෙර ලංකාවේදී හමුවූ අවස්ථාවක මම උදයගෙන් ඇදුවෙමි.

"පියසු ද බො.. ඔය පියසු වැඩ කරන්න බැ.. " ඔහු කීවේ ය.

ලෝකය වෙනස් වී ඇත. උදයගේ පියසුව සුව වී ඇත. එහෙත් මා තුළ තවමත් සීඝ්‍රව වන්නේ අර පියසා ම බව ම දනිමි. එයින් ගැළවීමක් හැකි බව ද මම දනිමි.